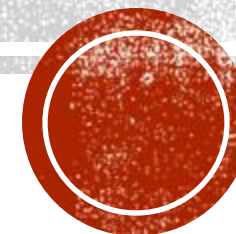

PERINNEMÄISEMAN HOITOA YHDESSÄ

Rahoitusta esimerkein

**Euroopan unionin
osarahoittama**

**Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus**

LEADER

Pohjoisin Lappi

20.5.2026

***KULTTUURIYMPÄRISTÖT OVAT SYNTYNEET
IHMISEN JA LUONNON VUOROVAIKUTUKSESTA JA
NE VAATIVAT PYSYÄKSEEN JATKUVAA HOITOA***

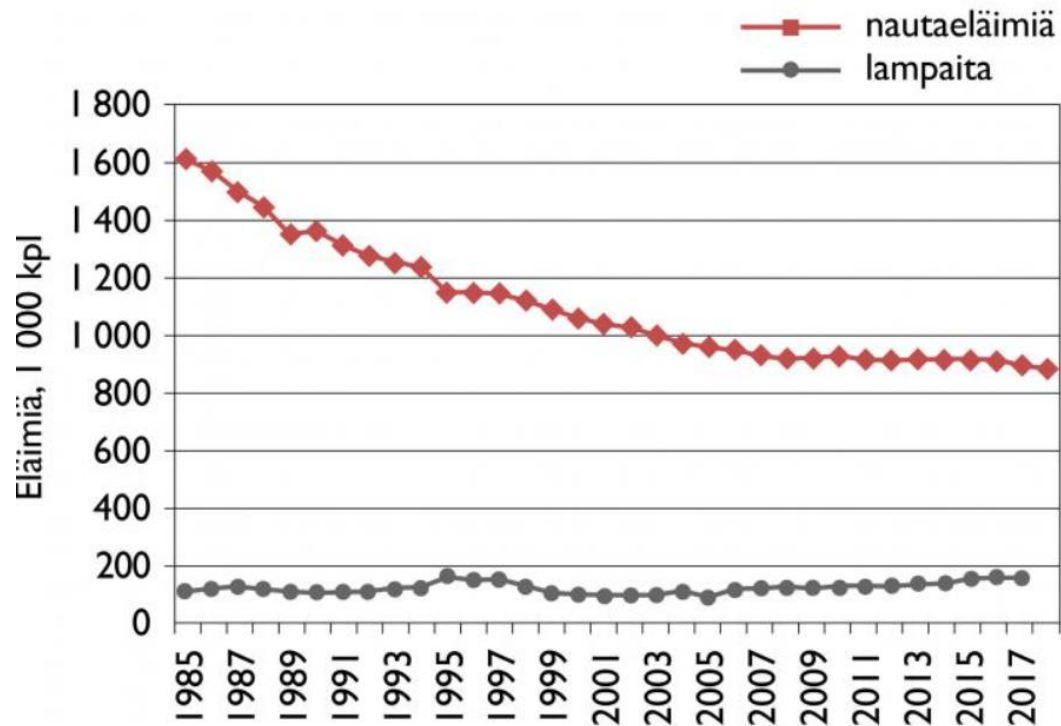

MITÄ OVAT PERINNEBIOTOOPIT?

- Perinteisen karja- ja porotalouden muovaamia runsaslajisia ketoja, niittyjä, hakamaita tai metsälaitumia, jotka tarvitsevat säilyäkseen vuosittaista hoitoa
- Tuottaneet karjan tarvitseman talvirehun ja/tai olleet laitumina
  - perinteinen hoito on pääasiassa ollut niittoa, laidunnusta tai heinäkorjuun jälkeistä laidunnusta
  - lisäksi hoitomenetelminä olleet muun muassa puuston harventaminen, tulvittaminen, ei-toivotun kasvillisuuden poistaminen ja kulotus.
- Laitumia ja niittoniittyjä ei ole muokattu, ojitettu, lannoitettu tai kylvetty.

VILJELYN TEHOSTAMINEN HÄVITTI NIITYT

nautaeläinten ja lampaiden määrän kehitys. © Luonnonvarakeskus 2017 © Suomen ympäristökeskus
lähde: Luonnonvarakeskus 2017)

- Perinnebiotooppien määrä on vähentynyt jo 1880-luvulta alkaen ja etenkin sotien jälkeen
- Perinnebiotoopeista on hävinnyt yli 90 % 1960-luvulta nykypäivään
  - tilakoot kasvoivat
  - uusi teknologia, koneellinen lypsy
  - Maatiaisrotujen väheneminen
  - rehevät perinnebiotoopit pelloiksi, köyhät metsiksi

PERINNEBIOTOOPPIEN TULEVAISUUS HÄLYTTÄVÄ

Vuoden 2018 lopussa julkaistiin perinnebiotooppien luontotyyppien uhanalaisuusarviot ja kävi ilmi, että kaikki perinnebiotoopit ovat uhanalaisia

Arvioituista perinnebiotooppien 42 luontotyypistä 40 äärimmäisen uhanalaisia (CR) ja kaksi erittäin uhanalaisia (EN)

Uhanalaiseksi luokitellusta lajistosta neljännes elää perinnebiotoopeilla ja kulttuuriympäristöissä

Kuva: Janne Jakola

ERITYYPPISET PERINNEBIOTOOPPIALUEET

Avoimet perinnebiotoopit

- Tulvaniityt
- kuivat niityt eli kedot ja kalliokedot (pihakentät)
- tuoreet ja kosteat niityt
- järven- ja joenrantaniityt
- merenrantaniityt
- suoniityt
- nummet (saaristo ja rannikko)

Puustoiset perinnebiotoopit

- hakamaat (puuton peittävyys 10-35%), maaperä niitty- ja metsälajistoa
- Metsälaitumet (puuston peittävyys yli 35%), maaperä metsäkasvillisuutta, mutta joukossa niittykasvillisuutta, avoimia niitty laikkuja
- Lehdesniityt (monipuolisesti eri puulajeja, eri-ikäisiä puita ja lahopuita)

Rakennettujen ympäristöjen ja asuinpaikkojen perinnebiotoopit

- Usein tuoreita niittyjä tai ketoja
- Esim. pihakentät (asuinkentät, kotikentät), vanhat pihapiirit, vanhojen kirkkojen ympäristöt, hylätyistä pelloista kehittyneet niityt, uuselinympäristöt (esim. tienvarret)
- Lapissa heinäkedot, pienruohokedot, kangaskedot
  - Usein mosaiikkimaisesti tuoreiden niittyjen yhteydessä
  - Lajeja mm. nurmirölli, lampaannata, tuoksusimake, jäkki, siankärsämö, kissankello, ahokissankäpä
- Tuoreet heinäniityt, pienruohoniityt ja suurruohoniityt
  - Lajeja mm. nurmirölli, nurmilauha, niittynurmikka, siankärsämö, niittyleinikki, metsäkurjenpolvi, poimulehdet, huopaohdake, mesiangervo, kullero, päivänkakkara, niittynätkelmä

Askan Portinpirtin pihapiiri on toiminut uiton tukikohtana vuosikymmenien ajan

Perinnebiotoopin arvon määrittäminen

- Arvoluokat: valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokas, kunnostuskelpoinen
- Kohteen arvoa lisääviä tekijöitä mm.
  - Lajisto (valtakunnallisesti uhanalaiset/silmälläpidettävät ja huomionarvoiset lajit, lajirunsaus)
  - Kasvillisuustyypit (edustavuus, monipuolisuus, laajuus)
  - Vanhojen maankäyttötapojen jatkuvuus
  - Kulttuurihistoriallisesti ja/tai maisemallisesti arvokas alue
  - Kiinteä muinaisjäännös, vanhat rakennukset tai rakenteet (esim. kiviaidat)
- Kohteen arvoa heikentäviä tekijöitä mm.
  - Maanmuokkaus, kylvöt
  - Metsätaloudelliset puuston hakkuut
  - Umpeenkasvu
  - Rehevöityminen (esim. keinolannoitus, laiduneläinten lisäruokinta)
  - ”Miinuslajien” (typpikasvien) runsaus

Kuva: Janne Jakola

Lajistoa

- Perinnebiotoopin arvoa nostavat valtakunnallisesti uhanalaiset tai silmälläpidettävät ja muut huomionarvoiset lajit.
  - esim. aho- pohjan- ja ketonoidanlukko (NT), ahokissankäpälä (NT), laaksoarho (NT), veripunakämmekä (VU), suopunakämmekä (NT), merenrannoilla esim. ruijannuokkuesikko (NT) ja perämerensilmäruoho (NT)
  - Pohjois-Suomessa esim. nurmikonnantatar, ahomansikka, kullero, mäkitervakko, pulskaneilikka, rantatädyke, rantanätkelmä, kellosinilatva, siperiansinivalvatti
- Perinnebiotooppien ongelmalajeja
  - Mm. nokkonen, juolavehnä, runsaina esiintyessään mesiangervo, koiranputki, maitohorsma, voikukat, nurmipuntarpää, timotei, nurmilauha
  - vieraslajit, esim. komealupiini tai jättipalsami

Keväthanhikki viihtyy kedoilla ja laitumilla

MAISEMANHOIDON TOIMENPITEITÄ

Hoitotoimenpiteet suunnitellaan aina kohdekohtaisesti ja ne jaetaan perustamistoimenpiteisiin ja vuosittaisiin hoitotoimiin.

Laiduntaminen

- Laiduneläimelle soveltuvan aidan rakentaminen
- Peruskunnostusraivaus
  - Poistetaan vesakot ja pajukot. Säästetään marjovat puut, maisema- ja lahopuut
  - Huomioitava lintujen pesintäaika.
- Raivaustähteiden poiskeruu käsityönä ja/tai koneellisesti
- Raivaustähteiden poltto tai poiskuljetus
- Vuosittainen hoitoraivaus
- Aidan kunnostus, johdinaitojen laitto vesistöön
- Lampaiden valvonta kesän ajan päivittäin, laidunpaineen tarkkailu
- Lohkolaiduntaminen eli eläinten siirtely tarvittaessa

Niitto

- Peruskunnostusraivaus
- Raivaustähteiden poiskeruu käsityönä ja/tai koneellisesti
- Raivaustähteiden poltto tai poiskuljetus
- Kohteen niitto koneellisesti tai käsityönä
  - Rehevöityneillä aloilla kukinta-aikaan ja useamman kerran kesässä
  - Hyväkuntoisilla paikoilla siementämisen jälkeen
- Niittotähteen poiskeruu haravoiden tai koneellisesti
  - Niittotähteet annetaan kuivahtaa, jotta siemenet varisee maahan
- Niitoksen varastointi tai poltto

Työtapaohje: <https://pohjoisinlappi.fi/wp-content/uploads/2025/03/Tyotapaohje.pdf>

RAHOITUSKANAVIEN ERI TAVOITTEET

Elinvoimakeskusten kautta rahoitettavat:

Helmi-elinympäristöohjelma

- Vahvistaa Suomen luonnon monimuotoisuutta ja turvaa luonnon tarjoamia elintärkeitä ekosysteemipalveluja. Samalla hillitään ilmastonmuutosta ja edistetään siihen sopeutumista. Kohdennettu arvokkaisiin ja inventoituihin perinnebiotooppikohteisiin ja niiden ennallistamiseen!

Maaseuturahasto 2023-2027

- Investoinnit luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi parantavat maaseudun maisemanhoitoa, kylämaisemien ja luonnon monimuotoisuutta sekä ekosysteemipalveluja. Tuettavat kohteet lisäävät maaseutualueen vetovoimaa ja virkistyskäyttömahdollisuuksia.

Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maisemanhoito –sopimus, 5 vuotta

- Ensisijainen tavoite maatalousluonnon monimuotoisuuden lisääminen yksittäisillä inventoiduilla kohteilla
- Yksivuotisten toimenpiteiden korvaukset kunnostusraivaukseen ja aitaukseen

Paikallislähtöinen Leader-rahoitus

- Paikallisten asukkaiden ideoista nousevia kustannuksiltaan pieniä asumisviihtyvyyttä ja luonnon monimuotoisuutta lisääviä hankkeita. Yhdessä tekeminen korostuu! Samoin kohteiden sijoittuminen kyläympäristöön

Museoviraston avustukset

- Muinaisjäännösten hoitoavustusten tavoitteena on edistää kiinteiden muinaisjäännösten säilymistä ja tunnistamista tukemalla alueiden maisemanhoitoa ja kohteiden merkittävyyttä.
- Avustuksen tarkoituksena on säilyttää arvokasta rakennettua kulttuuriympäristöä osana kansallista kulttuuriperintöä ja tukea rakennusrestauraation työtapausten säilymistä.

RAHOITUSKANAVIEN ERI TAVOITTEET

Maaseuturahasto 2023-2027 <https://maaseutu.fi/>

- Jokaisella Elinvoimakeskuksesta oma ohjelma, joka ohjaa rahoitusta. Kaikilla painotuksena ilmasto- ja ympäristöhankkeet.
- Yleishyödylliset investoinnit luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi . Tuettavilla hankkeilla parannetaan maaseudun maisemanhoitoa, kylämaiemien monimuotoisuutta ja luonnon monimuotoisuutta. Rahoitusta voidaan myöntää esimerkiksi vieraslajien torjuntaan tarvittavan kaluston hankintaan, kun kalusto tulee yhteiskäyttöön (pienriistan, esim. minkin ja supikoiran pyyntikalusto).
- Rahoittavat useamman kunnan tai maakunnan laajuisia tiedotus- ja yhteistyöhankkeita, kuten Porisevat porstuat ja pohjoiset kulttuurimaisemat. Kohderyhmänä alueen asukkaat.
- Valintajaksot, joissa määritellään kulloinkin rahoitettavat teemat
- Yhteydenotot alueesi Elinvoimakeskukseen maaseuturahoitukseen

Leader-rahoitus <https://leadersuomi.fi/leader-ryhmat>

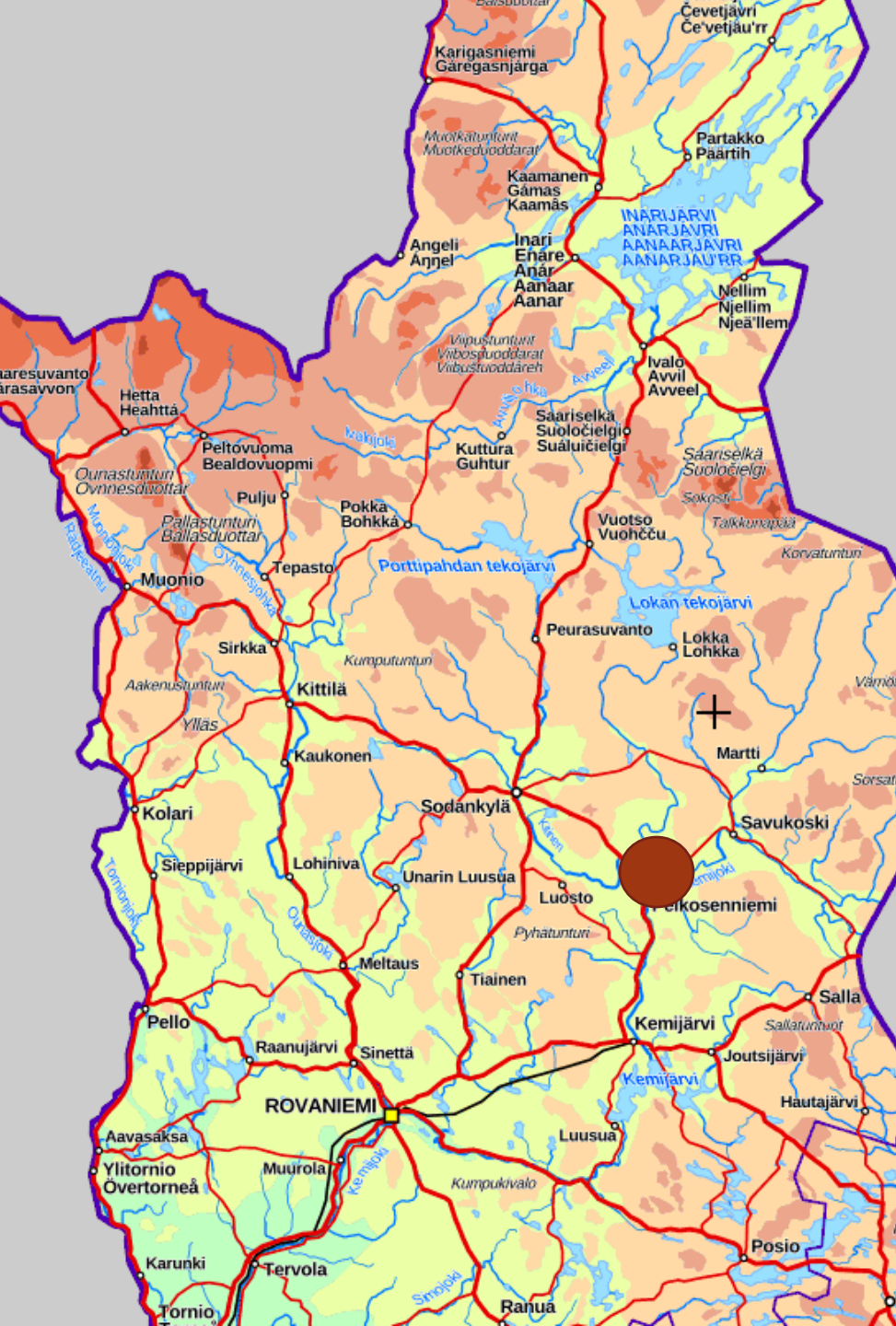
- Suomessa 53 Leader-ryhmää, joista jokaisella oma kehittämis-strategia ja valintakriteerit.
- Leader-ryhmillä valintajaksot, jotka ovat ryhmäkohtaisia.
- Hakijana voi olla yksityisoikeudelliset tai julkisoikeudelliset yhteisöt esim. seurakunta.
- Hanke tulee olla osallistava, paikalliset toimijat vahvasti sitoutuneita ja siinä on synnyttävä jotain uutta ja pysyvää.
- Yhteydenotot alueesi Leader-ryhmään

Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maisemanhoito –sopimus

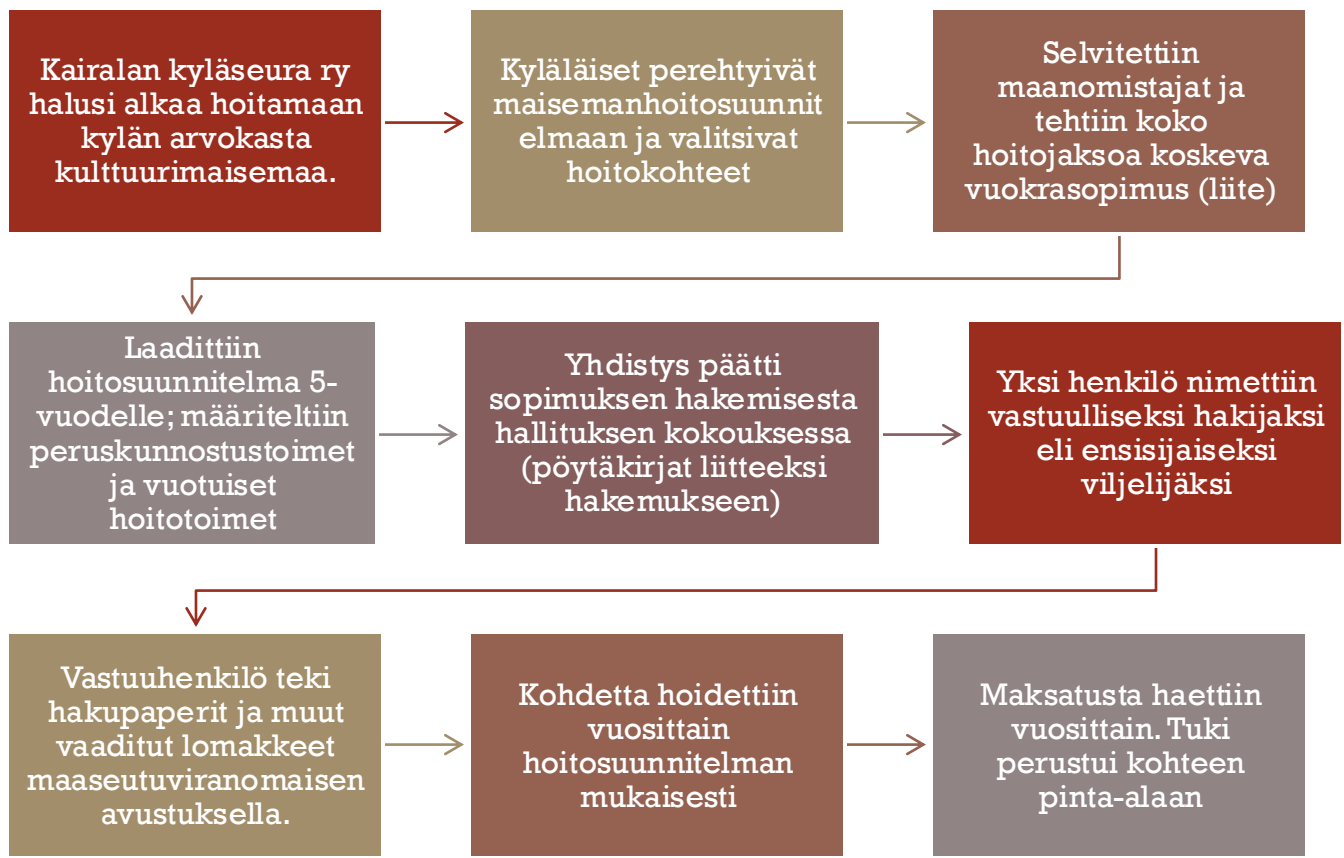
<https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/peltotuet/maatalousluonnon-ja-maiseman-hoitosopimus/sopimusehdot-maatalousluonnon-monimuotoisuuden-ja-maiseman-hoito/sopimusehdot-maatalousluonnon-monimuotoisuuden-ja-maiseman-hoito-2025/>

- Selkeän yhden tarkasti rajatun kohteen hoitoa laaditun hoitosuunnitelman mukaisesti 5-vuoden ajan.
- Haku päättyy 9.6.2026 ja hoito alkaa jo ensimmäisenä kesänä (vaikkei sopimusta olisikaan vahvistettu)
- Maksu hehtaariperustainen
- Yhteydenotot alueesi Elinvoimakeskukseen

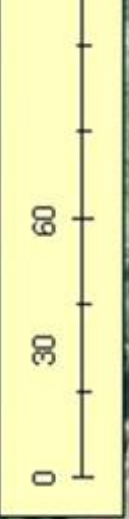

ESIMERKKI 1. MAATALOUSLUONNON MONIMUOTOISUUDEN - SOPIMUS

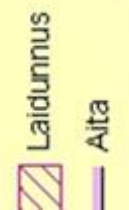

Hoitoalue rajataan tarkasti karttaliitteeseen, koska tuki on pinta-ala perusteinen. Maataloustoimimistosta saa tarkat lohkokartat.

20.5.2026

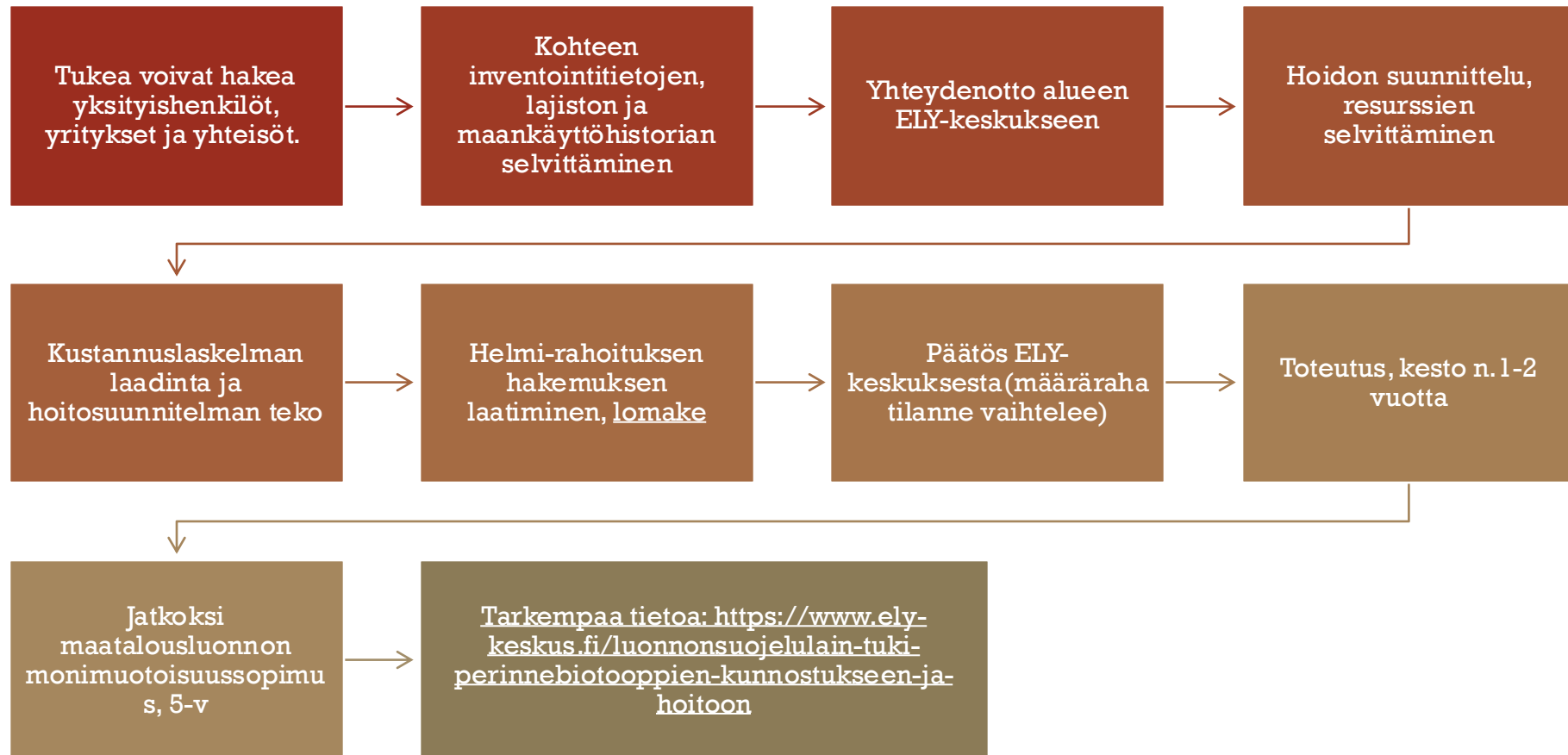

© Maanmittauslaitos lupa nro 7/M
© Syke, Lapin ELY-keskus

HELMI HAKUPROSESSIA

ESIMERKKI: YLINIEMI JA KOTINIEMI HELMI-HANKE

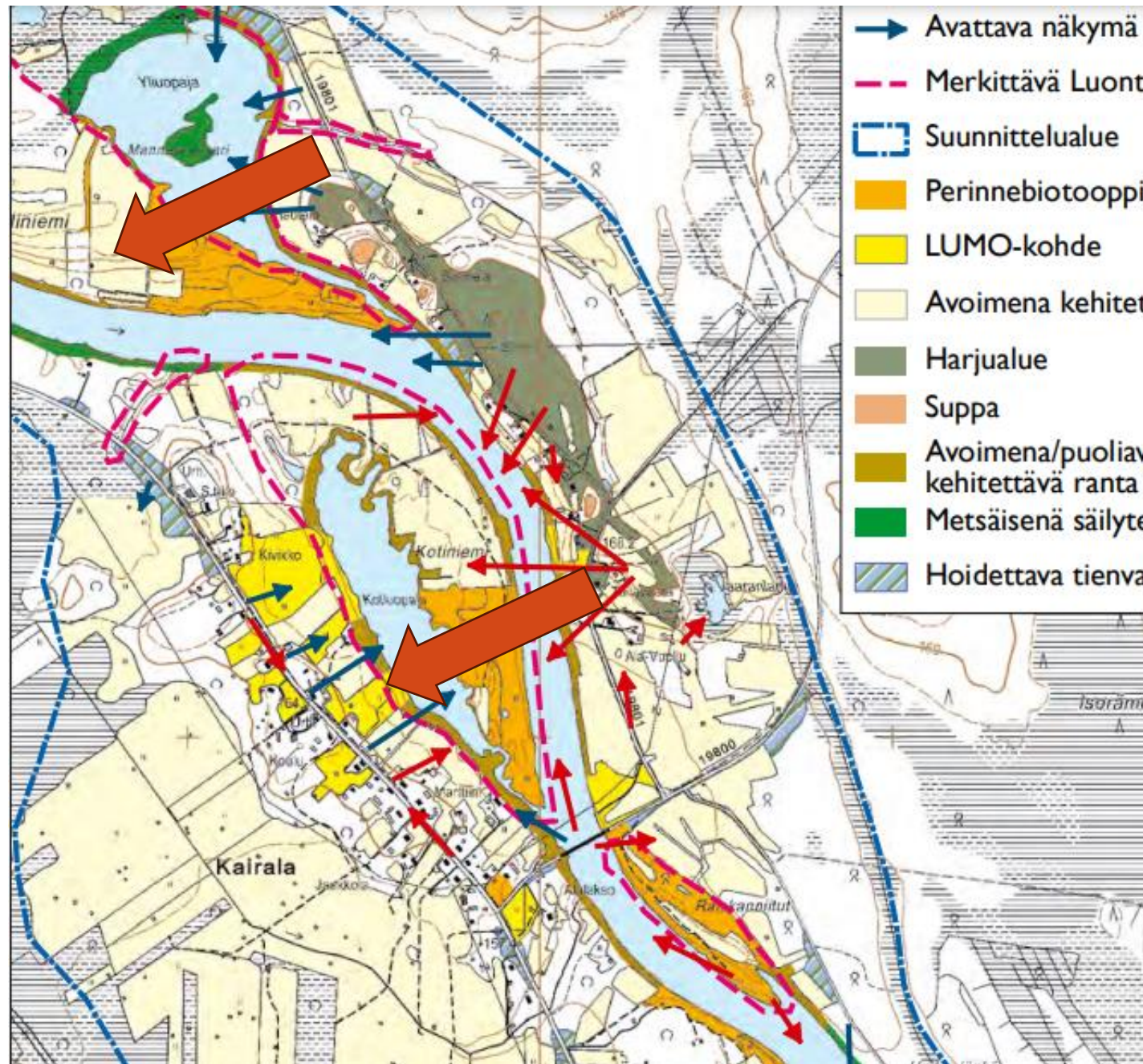
- Pelkosenniemen Kairalan kylässä sijaitsevat valtakunnallisesti arvokkaat perinnebiotooppialueet n.12 ha. Lajistoltaan monipuolisia suurruohotulvaniittyjä.
- Vanhaa niittyä ja laidunta
- Niemet käyvät lähes vuosittain tulvan alla.

TOTEUTUS:

- Ennallistamisen rahoitus Helmestä.
- Lampuri sai tuen alueen laiduntamiseen. Aitatarvikkeet hankittiin Helmituella. Kyläseura teki aidan ostopalvelulla. Alueet raivattiin ammattimetsurintyönä. Risujen keruuseen palkattiin usempana vuotena kylän nuoria+ talkootyönä. Kyläseura poltti läjät talkoilla ja osa ajettiin traktorilla isompiin läjiin poltettavaksi

NYT:

- **@Ketokaritsa** hoitaa alueita maatalousluonnon ja maisemanhoidon sopimuksella

20.5.2026

ESIMERKKI: SUVANNON KYLÄN HELMIHANKE

- Erityinen Lapin sodalta säästynyt kylä Pelkosenniemellä.
- Kylän maisemallinen avainkohta umpeenkasvanut.
- Tehtiin kasvillisuusinventointi, selvitettiin maanomistajat ja suunniteltiin maisemanhoitotoimet sekä laskettiin kustannukset
- Pelkosenniemen kunta haki Helmi-rahoituksen ja Suvannon kyläyhdistys ry ja lampuri sitoutui toimenpiteisiin.
- 2-vuotinen Helmirahoitus (+1 lisävuosi)
- Lammasaidan tekemisestä vastasivat kohdetta hoitava lampuri, Suvannon kyläseura ry ja muut aiheesta kiinnostuneet. Talkoisiin osallistui monta kymmentä henkilöä.
- Alue raivattiin kylälisten ja palkattujen työntekijöiden yhteistyönä.
- Kohteet ovat Helmituella hoidon piirissä ja hoito jatkuu maatalousympäristön hoitotuella.

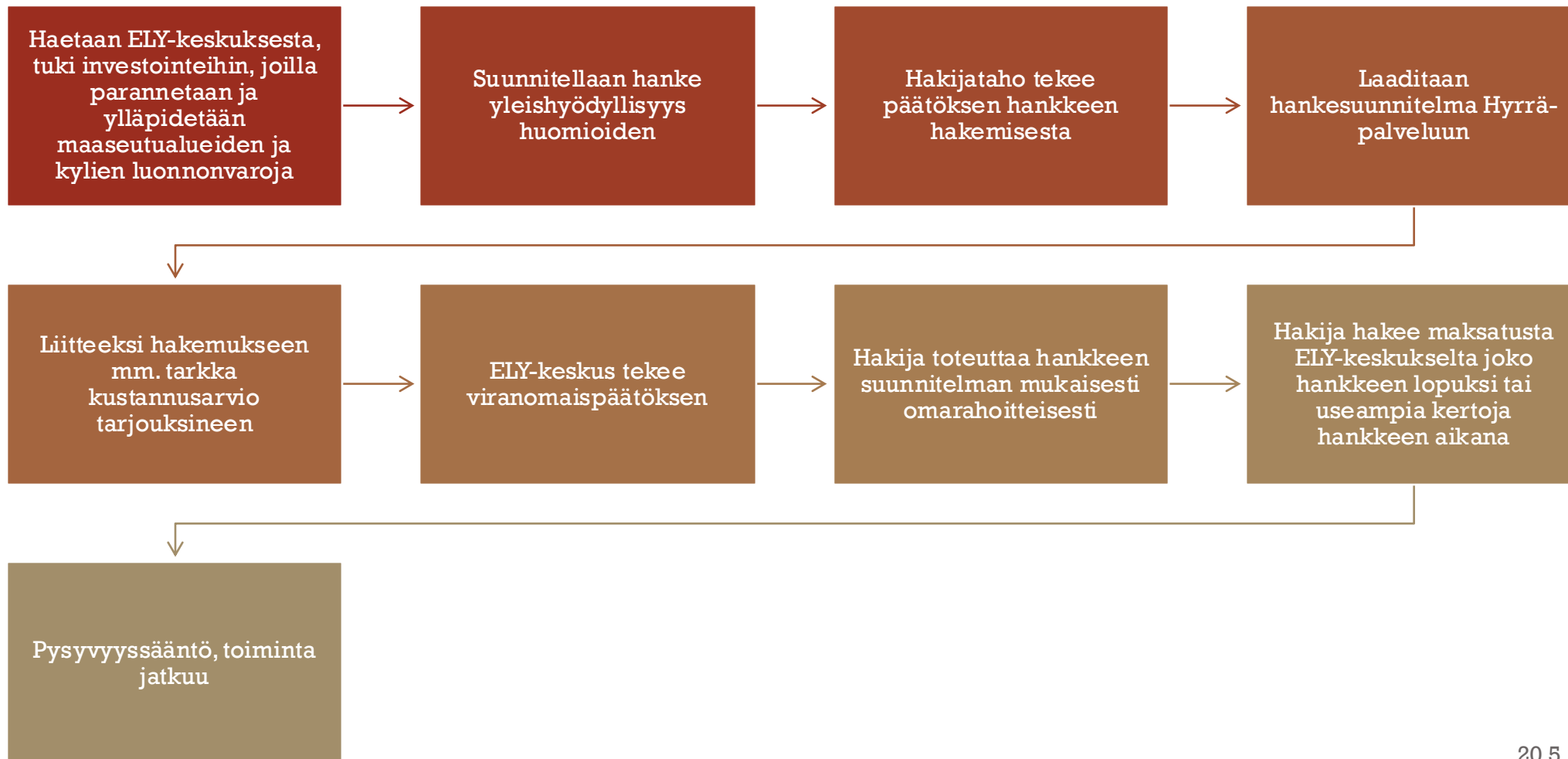

20.5.2026

20.5.2026

MAASEUTURAHASTON TUKI

PIENNARMURSKAIN

- ❖ Kyläseura haki rahoituksen ELY-keskuksen maaseuturahastolta ilmasto- ja ympäristöhaussa piennarmurskaimen hankintaan.
- ❖ Laitehankinta noin 14 000€, johon tuki 75%
- ❖ Tarkoituksena on niittää viljelysteiden laidat ja kulopeltoja.
- ❖ Kone on yleishyödyllisessä käytössä.

MITÄ LEADER RAHOITTA?

- Yhdistyksille, kunnille, osakaskunnille ja muille rekisteröityneille tahoille rahoitetaan **yhteisölähtöisiä ja kylien kokoisia** investointi- ja kehittämishankkeita. Hankkeen julkinen tuki vähintään 1 000 €.
- Hankeidea tulee olla paikallisilta tahoilta lähtöisin ja tavoitteena konkreettinen ja näkyvä muutos.
- Hankeen tulee olla kehittämistä, ei tavanomaiseen toimintaan, kertaluontoiseen tekemiseen tai korvausinvestointeihin.
- Leader-hankkeissa tukiprosentit vaihtelevat. Aina oltava myös yksityistä rahoitusosuutta, jolla osoitetaan paikallisten vahva sitoutuminen hankkeeseen. Yksityisen rahoitusosuuden voi kattaa hankkeesta riippuen joko yksityisellä rahalla ja/tai hankkeen hyväksi tehtävällä talkootyöllä.

MILLAISIA HANKKEET VOIVAT OLLA?

Kyläalueen vesistöjentilan parantaminen, suunnitelmat ja toteutus

- Vesistön kunnostussuunnitelma, kuten valuma-alue selvitys
- Pienet kunnostushankkeet, kuten vesistöjen ennallistaminen luonnontilaisiksi
- Vesistöntilaan parantavien toimien vaatimat kone- ja laitehankinnat, kuten vesikasvien niittokalusto
- Vesistöjen tilasta löytyy päivitettyt luokitukset! Materiaalipankki
<https://pohjoisinelppi.fi/hankkeet/omat-hankkeet/puhtaat-poukammat/materiaalipankki/>

Kylän maatalousluonnon monimuotoisuuden lisääminen, suunnitelmat ja toteutus

- Maisemanhoitosuunnitelmat, paikallisten tieto ja asiantuntijuuden lisääminen
- Maisemanhoidon mahdollistavat yleishyödylliset koneet ja laitteet, kuten sorminiittokone
- Kehittämishankkeet, joiden tavoitteena kokeilla erilaisia yhteisöllisiä maisemanhoitotapoja
- Kulttuuriympäristökokonaisuuden kunnostaminen
- Vieraslajien torjunta
- Työtapaohje: <https://pohjoisinelppi.fi/wp-content/uploads/2025/03/Tyotapaohje.pdf>
- <https://drive.google.com/file/d/17MPFR6eReCN2X1UVLdNA9xQHsiWA9FNx/view?usp=drivesdk>

Kyläyhteisöjen tuottamien päästöjen vähentäminen

- Asianmukaiset jätevesijärjestelmät, kuten puhdistamot
- Kylätalojen uusiutuvan energian ratkaisut, kuten öljylämmityksestä maalämpöön
- Yhteiset kierrätysratkaisut, kuten yhteinen kompostori
- Palvelutarpeen suunnittelu ja pilotointi, vähäpäästöisemmäksi kuten postilaatikkotelineiden yhdistäminen, yhteiskuljetukset, digiratkaisut etäpalveluiden mahdollistamiseksi,

Ilmastonmuutoksen tuomiin toimintaympäristön muutokseen varautuminen, suunnittelu, kehittäminen ja pilotointi

Kylän- ja ohikulkevan matkailun aiheuttamien haittojen vähentäminen

- pistekuormitusta vähentävät palveluratkaisut, esimerkiksi matkailupaineen huomioivat kompostoitavat käymälät, harmaavesisäiliön tyhjennyspaikat

Luonto- ja kulttuurimatkailukohteiden käytön ohjaaminen suunnitelmilla, viestinnällä, markkinoinnilla ja investoinneilla.

- esim. Madetkosken Hotellihelpotus tai Utsjoen kirkkotupayhdistyksen Ulrikan polku

KIRKKOTUPIEN KULTTUURIPOLKU NÄKYVÄKSI, LEADER-HANKE

- Toteutusaika: 13.9.2017-29.6.2020
- Hakijataho: Utsjoen kirkkotupayhdistys ry, Ohcejoga girkostohposearvi rs
- Hankkeen tuki 65%. Kustannusarvio n.60 000€ ja julkinen tuki noin 40 000€.
- Utsjoen kirkkotupien yhteyteen rakennettiin kulttuuripolku, jossa esitellään alueen paikallishistoriaa. Tavoitteena on mahdollistaa saamelaisten perinteisen hautajaissaattueen muistotilaisuuksien aikana ja toisaalta monipuolistaa kirkkotupien matkailullista kuvaa.
- Kohderyhmänä ovat niin paikalliset asukkaat, koulut ja matkailuyritykset. Hanke tuo elinvoimaa ja näkyvyyttä paikkakunnalle ja tukee kulttuurihistoriallisesti arvokkaan alueen kestäväää käyttöä.
- Toimenpiteet: Rakennettiin kulttuuri- ja hiljentymispolku 1,7km (leveys 4m). Sisälsi mm. 3 siltaa, kolme porttia, kohdeopasteet. Kerätiin tietoa alueen historiasta opastetauluja varten.

RIUKU- JA KIVIAIDAT, LADOT, AITAT SEKÄ HAASIOT KERTOVAT SUKUPOLVIEN TEKEMÄSTÄ KOVASTA TYÖSTÄ

Rakenteet kertovat maatalouskulttuurista, peltojen raivaamisesta ja eläinten laiduntamisesta.

Kiviaidat voivat olla muinaismuistolain suojelemissa muinaisjäänneksiä tai kirkkolailla tai kaavoituksella suojeltuja. Riukuaita voi olla vaihtoehto lammasverkolle.

Maisemanhoidon tuet eivät useinkaan ylety rakenteiden kunnostamiseen, mutta rakenteiden ympäristön hoito on osa maisemanhoitoa.

RAKENNUSTEN YMPÄRISTÖN HOITO ON TÄREÄÄ

- Rakennusten ympärillä kasvava horsmikko ja vatukko sekä puusto rasittavat rakennusten seinämiä ja kattorakenteita.

Esimerkki:

- Kaksoisaitta on Kairalan vanhin rakennus. Kyläseura on hankkinut rakennuksen omaksi ja ylläpitää rakennusta.
- Aitan ympäristä niitetään vuosittain ja heinät haravoidaan kasoihin ja viedään emolehmitilalle

SEURAKUNTIEN OMISTAMAT KULTTUURIYMPÄRISTÖT VOIVAT TOIMIA KOULUTUSPAIKKOKINA

- Hankkeet, oppilaitokset ja erilaiset yhdistykset etsivät hoitokohteita, joissa voivat toteuttaa esim. koulutuksia, tilaisuuksia, tapahtuma ja talkoita.
- Seurakuntien omistamat maat sijaitsevat usein keskeisellä paikalla ja ovat helposti saavutettavissa erilaisiin tarpeisiin.
- Seurakuntien omistamat hoidetut kulttuuriympäristöt luovat mahdollisuuden mm. perinneosaamisen ja taitojen siirtämiseen

Esimerkiksi

- Lapin maaseuturahaston rahoittama Avoimet miljööt ja aidot elämykset –hanke järjesti Sodankylässä naisten raivaus- ja moottorisahan käyttökoulutuksen.
- Päivän hoitokohteeksi valikoitui Pappilanniemi yhteistyössä Sodankylän seurakunnan kanssa. Seurakunta huolehti raivaustähteiden poiskuljetuksesta

YHDESSÄ TEKEMINEN

- Kulttuuriympäristönhoito soveltuu hyvin osallistavaksi ja yhteisölliseksi tekemiseksi kaiken ikäisille
- Käytännön taidot ja osaaminen siirtyvät työnteon yhteydessä.
- Lähiluonto ja kasvillisuus tulee tutuksi ja vastuullisuus lähiluonnon ylläpidosta kasvaa.
- Maisemanhoito voi tuoda kesätöitä ja varallisuutta toimijoille.
- Kohteiden hoito luo yhteisöllisyyttä ja viihtyvyyttä

Kuva: Juha Kauppinen

HUOMIOITAVIA ASIOITA

- Maisemanhoitokohteen arvo pitää määritellä maankäytön historian ja tämän hetkisen lajiston perusteella. Paljon jo inventoitu ja tietoa löytyy valmiiksi.
- Ensimmäisten vuosien kustannukset ovat korkeimmat ja siksi kannattaa laatia kustannusarvio, jotta hoidon kulut hahmottuvat
- Varmistuttava, että hoidosta vastaavalla on riittävä osaaminen käsitellä laiduneläimiä tai eläinten omistaja kannattaa kytkeä mukaan hoitotoimiin
- Hoitotyö tulee suunnitella reilusti vuosia eteenpäin. Ainoastaan pitkäjänteisellä hoidolla saadaan monimuotoisuuden vaikuttavia tuloksia aikaiseksi.
- Nuorten työllistäminen tuo toiminnalle lisäarvoa. Työnjohto oltava kunnossa
- Kiinnostus ilmasto- ja ympäristöasioihin on kasvussa.

PORISEVAT PORSTUAT JA POHJOISET KULTTUURIMAISEMAT

MIKÄ HANKE?

- Hankkeen hallinnoijana: Leader Pohjoisin Lappi ry
- Toteutusalue: Koko Lappi
- Kustannusarvio: 304 350€
- Yhteistyökumppanit: Lapin alueelliset vastuumuseot, koulutuskuntayhtymä OSAO, Oulun yliopisto, MTK-Lappi, paikallismuseot

MAISEMANHOIDON TARJOTIN:

- Hanke voi tarjota apua ja tukea tukihakemusten ja hoitosuunnitelmien laadinnassa erityisesti yhdistyksille, kunnille, seurakunnille.
- Tarjolla asiantuntemusta suunnitteluun sekä verkostot eri viranomaisiin.
- Järjestää maisemanhoitotalkoita kohteilla, joihin on suunnitteilla jatkuvampaa hoitoa.
- Hoitotöiden suunnitteluun materiaalia mm. kustannuslaskentapohja ja työtapaohjeistus yms.
  - <https://pohjoisinlappi.fi/hankkeet/omat-hankkeet/avoimet-miljoot-ja-komeat-kuistit/arkisto-kulttuuriymparisto/>

LINKKEJÄ

- Luontotyyppien uhanalaisuus -verkkopalvelu:
<https://luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/>
- Lajien uhanalaisarvioinnin verkkopalvelu:
<https://punainenkirja.laji.fi/>
- Luontoportti: <https://luontoportti.com/>
- Ympäristöhallinnon verkkopalvelu:
<https://www.ymparisto.fi/fi/luonto-vesistot-ja-meri/luonnonmonimuotoisuus/luontotyyppienmonimuotoisuus/luontotyyppienuhanalaisuus/perinnebiotoopit>
- Perehdy perinnebiotooppeihin:
<https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/luonnonmonimuotoisuus-maatilalla/perehdy-perinnebiotooppeihin/>
- <https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/luonnonmonimuotoisuus-maatilalla/webinaarisarja-maatalousluonnonmonimuotoisuudesta/>
- Linkki vuoden 2026 tukioppaaseen:
<https://www.ruokavirasto.fi/tuet/maatalous/peltotuet/maatalousluonnon-ja-maiseman-hoitosopimus/sopimusehdot-maatalousluonnonmonimuotoisuuden-ja-maiseman-hoito/sopimusehdot-maatalousluonnon-monimuotoisuuden-ja-maiseman-hoito-2026/>
- Lajitunnistuksen oppiympäristö:
<https://www.helsinki.fi/fi/verkostot/pinkka>

**KULTTUURIYMPÄRISTÖT
SÄILYVÄT VAIN IHMISTEN
AKTIIVISUUDELLA JA
ELINVOIMASELLA
MAATALOUSYRITTAJYYDELLÄ**

- Annika Kostamo
- Leader Pohjoisin Lappi ry
- annika.kostamo@pohjoisinlappi.fi
- p.0401349940

